

SAMARBEJDE MELLEM FOLKESKOLEN AFTENSKOLERNE &

- et bud på strategiske partnerskaber
og andre samarbejdsformer.

Projektet er støttet af Kulturministeriets
puljemidler til udvikling og omstilling af
den lokale folkeoplysning, administreret
af Dansk Folkeoplysnings Samråd.

SUPPLEMENT TIL DEN TRADITIONELLE UNDERVISNING

Folkeskolens fundament er de professionelle lærere. Deres professionsbaggrund er drivkraften i elevernes faglige og personlige udvikling. Sådan vil det også være efter den folkeskolereform, der træder i kraft august 2014. Men som noget nyt bliver kommunens folkeskoler forpligtede til at samarbejde med det lokale kultur-, fritids- og foreningsliv.

Her vil aftenskolerne kunne være en samarbejdspartner, der kan understøtte det bredere undervisningsbegreb, som folkeskolereformen lægger op til. Op imod en million voksne danskere henter hver år viden, færdigheder og inspiration gennem aftenskolerne brede kursusudbud. Vi har et dygtigt og engageret korps af undervisere, som med hver deres faglighed er med til at give deres deltagere viden, indsigt og oplevelser. Og erfaringerne viser, at mange voksne, der har lidt nederlag i skoleforløbet, i aftenskole regi genvinder troen på egne evner og lysten til at lære. De kompetencer vil aftenskolerne gerne stille til rådighed i et samspil med det kommunale skolevæsen, den enkelte skole og den enkelte lærer.

Udgangspunktet for samarbejdet vil være en fuld anerkendelse af, at det er folkeskolelærerne, der har ansvaret for undervisningens pædagogiske og didaktiske kvalitet og elevernes faglige progression. Men i forhold til den understøttende virksomhed, som folkeskolereformen indfører, vil vores lærerkorps kunne bidrage med en række aktiviteter, som folkeskolelærerne vil kunne trække på i deres undervisningsplaner. Disse aktiviteter vil på forskellig vis kunne supplere den traditionelle undervisning og indgå som et bidrag, der kan understøtte målet om en mere varieret skoledag for eleverne.

Senere i dette oplæg vil der blive præsenteret en række konkrete eksempler på aktiviteter, som aftenskolerne vil kunne tilbyde folkeskolen. Inden da vil det være naturligt at præsentere forskellige modeller for samarbejder.

EKSEMPLER PÅ SAMARBEJDSMODELLER

DET STRATEGISKE PARTNERSKAB

Folkeskolereformen stiller skolens ledelse, lærere og skolebestyrelse overfor en række nye udfordringer. Derfor vil en overordnet strategisk partnerskabsaftale mellem skoleforvaltningen og det lokale aftenskole-samråd, hvor det defineres, hvordan – og på hvilke vilkår – skolerne i kommunen kan trække på aftenskolerne, være med til at forenkle samarbejdet. Hvis skoleforvaltning og aftenskolerne indgår en aftale om rammerne, og dette kommunikeres til skolerne, vil skolerne kunne trække på aftenskoleunderviserne på de tidspunkter og i det omfang, hvor det er relevant i de enkelte undervisningsforløb.

INSPIRATIONSMODELLEN

Denne model kan anvendes, hvis der ikke afsættes en central kommunal pulje, og det er den enkelte skole, der skal dække udgiften til inddragelse af aftenskoleunderviserne. Her vil det være hensigtsmæssigt, hvis forvaltningen og aftenskolerne i fællesskab udarbejder et inspirationskatalog, som synliggør for skolerne, hvor de kan trække på inspiration for aftenskolerne. Det vil give den mest smidige og hensigtsmæssige udnyttelse af ressourcerne, hvis kommunen og aftenskolerne aftaler vilkår for anvendelse og honorering.

MARKEDSMODELLEN

Der indgås ingen aftale mellem forvaltningen og aftenskolerne. Den enkelte aftenskole kontakter selv den enkelte skole og præsenterer og drøfter forskellige samarbejdsmuligheder. Udfordringen vil her være, at denne model indebærer, at skolerne skal bruge tid på at indgå aftaler om vilkår. Og modellen åbner for, at skolerne kommer til at betale forskelligt for den samme ydelse.

UDDANNELSESMODELLEN

Aftenskoleunderviserne besidder en række kompetencer, der ikke indgår i læreruddannelsen. Derudover har mange skoler svært ved at dække hele fagrækken med lærere, der er særlig uddannet i form af linjefag eller tilsvarende – det gælder eksempelvis fag som musik, billedkunst, håndarbejde, design, hjemkundskab og sløjd.

Her vil skolen kunne anvende aftenskoleunderviserne på forskellig vis. Hvor skolen i partnerskabsmodellen kan inddrage dem i de konkrete undervisningsforløb, er tanken i uddannelsesmodellen, at folkeskolelærere tilbydes undervisning i, hvordan de kan inddrage nye elementer i deres egen undervisning. Uddannelsesforløbet kan eksempelvis trække på følgende typer af aftenskoleundervisere:

Musikeren, billedkunstneren, IT-underviseren, den professionelle kok, diætisten m.v. samt undervisere i yoga, pilates, mindfulness m.v.

HVOR KAN AFTENSKOLERNE BIDRAGE?

Nedenfor er anført eksempler på konkrete samarbejdsområder/-muligheder mellem folkeskoler og aftenskoler:

UD AF SKOLEN AKTIVITETER

For at skabe mere variation i en længere skoledag, vil det være nærliggende, at en større del af undervisningen lægges uden for skolen. Her vil aftenskolerne kunne bidrage med et kvalificeret udbud af oplægsholdere, rundvisere og debattører. Her kan eksempelvis peges på:

- Tilrettelæggelse og gennemførelse af musik- og andre kulturarrangementer uden for skolen
- Tilrettelæggelse og gennemførelse af debat- og foredragsarrangementer for elever/forældre/undervisere
- Tilrettelæggelse og gennemførelse af guidede rundvisninger på kunststillinger og museer
- Tilrettelæggelse og gennemførelse af guidede byvandring
- Naturudflugter med fagspecialister (fx nattergaleture, svampeture, fisketure, kajakkurser, træklatringer, fuglestemmer i april/maj, cykelture med biolog, find jeres mad i naturen).

IND I SKOLEN AKTIVITETER

En række aftenskoleundervisere besidder særlige faglige kompetencer, som folkeskolelærerne kan trække på i både den almindelige undervisning og i den understøttende undervisning. Nedenfor er oplyst forskellige muligheder:

- Aftenskolesproglærere, der har fremmedsproget som modersmål, indgår i eksempelvis temaforløb i forbindelse med undervisningen i fremmedsprog/geografi/samfundsfag
- Udøvende professionelle kunstnere til eksempelvis specialforløb i billedkunst
- Udøvende professionelle musikere og sangere inden for klassisk og rytmisk musik til inspirationsforløb i folkeskolens musikundervisning
- Professionelle kokke og diætister til undervisningen i madkundskab
- Præsentation af forskellige etniske køkkener (japansk, thailandsk, indisk-pakistansk, italiensk køkken, fransk køkken, ny nordisk mad)
- Udøvende håndværkere til undervisning/temauger/tematimer i håndarbejde, sløjd, håndværk og design (fx tømmer, møbel-polstrer, guld- og sølvsmed, keramik, glaspuster, cykelsmed, designere, kunsthåndværkere)
- Kreativ foto med specialister
- Ordblindeundervisning for 10. klasse
- Undervisningsforløb om demokrati og aktivt medborgerskab

RO I KLASSEN AKTIVITETER

Det ligger i tankesættet for en længere skoledag, at undervisningen skal varieres, så eleverne kan fastholde koncentrationen.

Her besidder aftenskoleunderviserne en række kompetencer, der giver ny energi og ro til fordybelse samt smidiggør led og muskler i kroppe, der har siddet stille.

- En pilates-instruktør gennemfører øvelser for elever og lærere.
- En yogaunderviser gennemfører øvelser for elever og lærere.
- Tai chi eller Qi Gong undervisning som et element i idrætsundervisningen eller som en del af den understøttende undervisning
- Et emnekursus i forskellige meditations-teknikker

Her kan arbejdes med forskellige modeller for, hvordan ovenstående aktiviteter stilles til rådighed. Der kan eksempelvis være et fordybelseslokale, hvor en elev/en klasse kan gå hen, hvis læreren vurderer, at der er brug for et break. Eller det kan integreres som faste elementer i en klasses skoledag.

LAV BEDRE OG FLOTTERE OPGAVER- AKTIVITETER

Det er en vigtig kompetence at kunne bestride forskellige digitale kompetencer. Her kan aftenskoleunderviserne medvirke til at give eleverne en række redskaber, som vil styrke dem i den professionelle del af deres kommende voksenliv.

- Lav professionel video med digitalkamera eller smartphone
- Rediger, sorter og arkiver fotos
- Kursus i 3D-grafik og animation
- Lær at excellere i Excel (udvidet kursus)
- Lav professionelle opgaveløsninger i Publisher eller Word

SKOLE-HJEMAKTIVITETER

Samspillet mellem skole og hjem er vigtigere end nogensinde før. Her vil aftenskolerne kunne bidrage med en række aktiviteter rettet mod forældre og mod forældre/børn og bedsteforældre, f.eks.

- Foredrag og debatarrangementer, eksempelvis omkring skolestart, forælderrollen overfor teenagere, barnets indlæring m.v.
- Studiecirkler, der ruster forældre til lektiehjælp
- Slægtsforskning/mikrohistorie
- Understøttende aktiviteter rettet mod forældre til ordblinde elever

ANDRE TYPER TILBUD

- Lær at gå til eksamen
- Førstehjælpskurser/Hjertestarterkursus

Ovenstående række af aktiviteter er kun et udsnit af aktiviteter, hvor skolen vil kunne nyde godt af aftenskolernes kompetencer. En dialog om skolernes behov vil kunne udmønte sig i rammer og indhold for det strategiske partnerskab.

Udgivet af:
Dansk Oplysnings Forbund
Ny Østergade 7, 1. sal
4000 Roskilde
70 20 60 20
post@danskoplysning.dk
www.danskoplysning.dk
Redaktion og projektledelse: Line Høgh
Grafisk design: Fritfald/ Mai-Britt Bernt Jensen
Roskilde juni 2014

Denne folder er lavet af de fem landsdækkende oplysningsforbund AOF, DOF, FOF, LOF og NETOP med støtte fra Kulturministeriets puljemidler til udvikling og omstilling af den lokale folkeoplysning, administreret af Dansk Folkeoplysnings Samråd.